

♦
مهدی الوانی / علیرضا نوبتی

مبانی عصب‌شناختی فرهنگ سازمانی

سرشناسه: الوانی، سید مهدی، ۱۳۲۳ - **عنوان و نام پدیدآور:** مبانی عصب‌شناختی فرهنگ سازمانی / مهدی الوانی، علیرضا نوبتی؛ ویراستار: امید محمدحیدر • **مشخصات نشر:** تهران، نشر نی، ۱۳۹۹ • **نوبت چاپ:** چاپ اول، ۱۳۹۹ • **مشخصات ظاهری:** ۴۱۰ ص. مصور، جدول، نمودار • **شابک:** ۹۷۸-۶۲۲-۰۶-۰۲۸۱-۱ • **وضعیت فهرست‌نویسی:** فیپا • **یادداشت:** کتابنامه: ص[۳۸۹]-۴۱۰ • **موضوع:** فرهنگ سازمانی • **موضوع:** Organizational Culture • **موضوع:** عصب‌پایه‌شناسی - جنبه‌های اجتماعی • **موضوع:** Social -- Neurosciences aspects • **موضوع:** روان‌شناسی اجتماعی • **موضوع:** Social psychology • **شناسه افزوده:** نوبتی، علیرضا، ۱۳۵۸ - • **رده‌بندی کنگره:** HD۵۸/۷ • **رده‌بندی دیویی:** ۶۵۸/۴۰۶ • **شماره کتابشناسی ملی:** ۶۱۳۱۱۹۵

قیمت: ۷۸۰۰ تومان

نشرنی

مبانی عصب‌شناختی فرهنگ سازمانی

دکتر مهدی الوانی • علیرضا نوبتی

ویراستار: امید محمدحیدر

صفحه‌آرا: الهه خلیج‌زاده

لینوگرافی: باختر • چاپ: غزال • صحافی: غزال

چاپ اول: تهران، ۱۳۹۹، ۵۵۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۶-۰۲۸۱-۱

نشانی: تهران، خیابان دکتر فاطمی، خیابان رهی معیری، تقاطع خیابان فکوری، شماره ۲۰
کد پستی: ۱۴۱۳۷۱۷۳۷۱، تلفن دفتر نشر: ۸۸۰۲۱۲۱۴، تلفن واحد فروش: ۸۸۰۴۶۵۸-۹، تمایز: ۸۹۷۸۲۴۶۴

www.nashreny.com • email: info@nashreny.com • nashreny

© تمامی حقوق این اثر برای نشر نی محفوظ است. هرگونه استفاده تجاری از این اثر یا تکثیر آن کلاً و جزئاً، به هر صورت (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.

فهرست مطالب

۱۱	پیش‌گفتار
۱۳	مقدمه
۱۵	فصل یک. فرهنگ سازمانی
۱۵	شایستگی فرهنگی: شایستگی محوری هزاره دوم
۱۸	چرا نگرانی؟ چرا آزرده‌گی؟
۲۶	آیا فرهنگ سازمانی واقعاً مهم است؟
۲۹	چرا از دیدگاه فردی، فرهنگ سازمانی جالب‌توجه است؟
۳۰	فرهنگ سازمانی، ارتباطات سازمانی، و شما
۳۲	فرهنگ سازمانی معمولاً برای چه کسانی اهمیت دارد؟
۳۴	سازمان‌ها
۳۸	چگونگی پیدایش و سیر تکاملی مفهوم فرهنگ سازمانی
۵۲	چگونه بدانیم چیزی به فرهنگ تبدیل شده است یا نه؟
۵۳	فرهنگ جهانی و فرهنگ سازمانی
۵۴	چیستی و مفهوم فرهنگ سازمانی
۶۰	تعاریف «فرهنگ سازمانی»

۶۲	مدل‌های نظری فرهنگ سازمانی
۶۸	چشم‌انداز کنونی تعاریف و مفاهیم: سردرگمی و نواقص
۶۹	هم‌گرایی‌های مهم مکاتب فکری و بسیاری از محققان دربارهٔ چستی «فرهنگ سازمانی»
۷۰	واگرایی‌های مهم حل‌نشده مکاتب فکری مربوط به فرهنگ سازمانی
۷۰	حامل فرهنگ: فرد، گروه، یا هاله‌ای از ابهام؟
۷۱	ابطهٔ بین فرهنگ سازمانی و موفقیت چیست؟
۷۲	فرهنگ سازمانی، سنت‌ها، جو، اخلاقیات، یا ارزش‌های سازمان: وجه تمایزها
۷۵	تغییرپذیری فرهنگ سازمانی
۸۵	فصل دوم: علوم اعصاب و تحقیق در زمینهٔ هیجانات
۸۹	مبانی علوم اعصاب
۹۰	دستگاه عصبی انسان: بخش‌های اصلی تشکیل‌دهندهٔ آن
۹۱	دستگاه عصبی مرکزی
۹۱	نخاع: رابط بین مغز و بدن
۹۱	دستگاه عصبی پیرامونی
۹۲	دستگاه عصبی تنی (SNS)
۹۲	دستگاه عصبی خودمختار (ANS)
۹۳	چرا مغز مهم است؟
۹۶	ساختار و کارکردهای مغز
۹۶	قشر مخ (با قشر تازهٔ مخ) و بخش‌های تشکیل‌دهندهٔ آن
۹۷	قطعهٔ پس‌سری
۹۸	قطعهٔ آهیانه‌ای
۱۰۰	قطعهٔ گیجگاهی
۱۰۱	قطعهٔ پیشانی
۱۰۱	وظایف و کارکرد قطعهٔ پیشانی
۱۰۳	بخش‌های زیرقشری مغز
۱۰۵	دستگاه کناری (لیمبیک)

۱۰۷	مخچه
۱۰۸	ساقه مغز
۱۰۹	تأثیر تجربه بر ساختار مغز
۱۱۷	تفاوت‌های بین مغز انسان و مغزهای سایر حیوانات
۱۲۰	تغییراتی که در طول زندگی در سازمان عملکردی مغز ایجاد می‌شوند
۱۲۱	نورون‌ها و سلول‌های گلیال
۱۲۳	ساختار و عملکرد نورون‌ها و سلول‌های گلیال
۱۲۳	نورون (سلول عصبی)
۱۲۷	سلول‌های گلیال
۱۲۹	دستگاه غدد درون‌ریز (هورمونی)
۱۳۰	هیپوتالاموس
۱۳۱	هورمون‌ها چگونه تأثیر می‌گذارند؟
۱۳۳	تفاوت‌های دو دستگاه عصبی و ریز
۱۳۴	بهزیستی و سرخوشی
۱۳۶	استرس
۱۴۱	تأثیر استرس بر دستگاه ایمنی
۱۴۲	فرهنگ سازمانی چگونه تحت تأثیر قرار می‌گیرد؟
۱۴۶	دستگاه حسی و ادراک
۱۵۰	اصول اولیه پردازش ورودی‌های حسی
۱۵۱	دستگاه دیداری
۱۵۶	ادراک در سایر دستگاه‌های حسی به‌طور کلی
۱۶۰	این مسئله چگونه به فرهنگ سازمانی ارتباط می‌یابد؟
۱۶۳	هیجانات
۱۶۵	مغز چگونه هیجانات را می‌سازد؟
۱۸۳	نگاهی عصبی به هیجانات در مغز
۱۹۰	تحریک عصبی هیجانات در طی زمان
۱۹۱	نتیجه نهایی

۱۹۲	برانگیختن هیجان
۱۹۶	تأثیرات هیجانات
۱۹۹	تنظیم هیجان
۲۰۲	این مطالب چه نقشی در فرهنگ سازمانی دارند؟
۲۱۱	فهرست هیجانات
۲۱۳	حافظه و یادگیری
۲۱۴	الف حافظه
۲۱۵	حافظه ب
۲۱۶	حافظه کوتاه مدت
۲۱۹	حافظه بلندمدت و امدام آن
۲۲۷	فرایندهای حافظه
۲۳۰	حافظه در مغز
۲۳۴	فراموشی
۲۳۵	نقش هیپوکامپ و آمیگدال در حافظه
۲۳۷	توجه و انتظار
۲۴۱	ناهماهنگی شناختی
۲۴۵	این مطالب چه کاربردی برای فرهنگ سازمانی دارد؟
۲۵۳	فصل سوم. علوم اعصاب فرهنگی
۲۵۴	فرضیه‌های مغز اجتماعی
۲۶۱	علوم اعصاب فرهنگی چیست؟
۲۶۴	اثرات فرهنگ بر عملکرد مغز از دیدگاه علوم اعصاب فرهنگی
۲۶۴	شناخت خود و دیگران
۲۶۹	ادراک بین فردی
۲۷۴	شناخت هیجانی
۲۷۷	همدلی
۲۷۸	نظریه ذهن

۲۸۱	فصل چهارم. فرهنگ سازمانی عصبی
۲۸۱	سفری خیالی به دوران ماقبل تاریخ
۲۸۸	مفهوم فرهنگ عصبی در سازمان
۲۹۲	تعریف مفهوم «فرهنگ عصبی»
۲۹۳	فرهنگ فردی
۲۹۵	فرهنگ گروهی
۲۹۶	سنگ بناهای مدل
۳۰۲	بازتابندگی
۳۰۹	تصورات
۳۱۱	تصورات و مفاهیم
۳۱۷	تصورات، طرح، جزئیات، و مثال‌ها
۳۲۳	تصورات درباره «فرهنگ عصبی»
۳۲۶	تصورات موجود در حوزه «شرین/عدم شمول»
۳۳۱	تصورات درباره حوزه «کار»
۳۳۹	تصورات درباره حوزه «محیط پیرامونی»
۳۴۱	تصورات حوزه «انسان‌ها»
۳۴۱	تصورات حوزه «تعامل»
۳۴۳	تصورات حوزه «حقیقت»
۳۴۸	تصورات در باب حوزه «زمان»
۳۵۵	هیجانات
۳۶۴	فرهنگ سازمانی و هیجانات
۳۶۵	سازمان‌های سالم و مثبت
۳۶۶	ساختار فرهنگ سازمانی
۳۷۰	فرهنگ سازمانی، نوعی کنترل اجتماعی
۳۷۰	کنترل اجتماعی
۳۷۱	افزایش اهمیت فرهنگ سازمان به عنوان شکلی از کنترل اجتماعی
۳۷۲	شیوه‌های تأثیرگذاری فرهنگ سازمانی بر هیجانات

پیش‌گفتار

در کتب رفتار سازمانی، مبحث «فرهنگ سازمانی» بسیار مورد نظر نویسندگان مختلف بوده و راجع به آن نظریه‌های بسیاری ارائه شده است؛ اما مانند اغلب نظریات رفتاری، در این نظریه‌ها محاسبات و پاسخ‌ها توجه شده و از فرایندهای درونی ذهن انسان که سازنده و شکل‌دهنده اصلی دانش آدمی است، غفلت شده است. به عبارت دیگر، فرایندهای درونی ذهن هر انسان به صورت یک جعبه‌سیاه از دایره توضیح و تبیین نظریه‌پردازان کنار نهاده شده است. مؤلف کتاب حاضر، با توجه به این کاستی در کتب موجود رفتار سازمانی در مقوله فرهنگ سازمانی، بر آن شدند تا با بهره‌گیری و استعانت از علوم اعصاب که امروزه در عرصه علوم شناختی و مرزهای تحول‌آلود شگفت‌انگیزی شده است، این جعبه‌سیاه را بگشایند و فرهنگ سازمانی را از دیدگاه علوم اعصاب به معرض بحث و شور علمی قرار دهند. در این راه به کتب و مقالات بسیاری که در بخش منابع نام آن‌ها آمده است مراجعه شد، و از سه کتاب معتبر در زمینه فرهنگ و عوارض اعصاب، که توضیحات و تشریحات جامع‌تری نسبت به موضوع داشتند، بهره فراوان برده شد و تلاش

1. - Reisman, Garo D. (2016). *Neuro-Organizational Culture*. Switzerland: Springer.
- Han, Shihui, & Poppe, Ernst. (2011). *Culture and Neural Frames of Cognition and Communication*. Springer Heidelberg Dordrecht London New York.
- Wexler, Bruce E. (2006). *Brain and Culture, Neurobiology, Ideology, and Social Change*. MIT Press Cambridge, Massachusetts London, England.

گردید تا متنی جامع در مورد فرهنگ سازمانی، که موضوعی محوری و مهم در دروس رفتاری رشته‌های سازمان و مدیریت است، تدارک دیده شود.

در تدوین متن سعی بر آن بوده که ضمن رعایت سادگی و روانی، امانت و دقت در معادل‌گذاری مفاهیم و معانی، که عمدتاً در بخش علوم اعصاب بوده است، حفظ شود. در این جا لازم است از همکاری دوستان و استادانی که ما را در تدوین و تألیف این اثر یاری کردند سپاس‌گزاری کنیم و همچنین از رهنمودهای فنی جناب آقای امید حمزه‌حیدر و الطاف جناب همانی عزیز که همواره پرتو محبتشان بر ما تابیده است، تشکر خاص داشته باشیم. ان شاء الله در گسترش علم توانا و پایدار باشند.

انوانی-نوبتی

اسفند ۹۷